

GOGA

Čolnarna

roman

—

Jezik molka

predavanje

Prevedla Jana Kocjan

Jon Fosse

Čolnarna

Ne hodim več ven, nek nemir se je spravil name, in ne hodim več ven. Poleti se je name spravil nemir. Spet sem srečal Knuta, gotovo ga nisem videl deset let. Knut in jaz, vedno sva bila skupaj. Nek nemir se je spravil name. Ne vem, kaj je to, ampak nemir me ščipa v levi roki, v prstih. Ne hodim več ven. Ne vem točno, zakaj, a že več mesecev nisem prestopil praga doma. To je ta nemir. Zato sem se odločil, da bom pisal, napisal bom roman. Nekaj moram storiti. Tega nemira se ne da prenašati. Mogoče bo pomagalo, če bom pisal. Poleti se je name spravil nemir. Spet sem srečal Knuta. Poročil se je, dve hčerki ima. V otroštvu sva bila s Knutom ves čas skupaj. In Knut je šel. Klical sem za njim, ampak Knut je kar šel. Nek nemir se je spravil name. Gledal sem njegov hrbet. Nisem vedel, kaj bi rekel, kar gledal sem ga, ko je tam stal, in potem je šel naprej po poti. Po tem ga nisem več videl. Knut, gotovo ga nisem videl deset let in poleti sem ga spet srečal. Knutova žena. Rumen dežni plašč. Džins jakna. Njene oči. Knut je učitelj glasbe, doma je bil na počitnicah. Star sem več kot trideset let in iz mene ni nastalo nič. Tukaj živim, skupaj z mamo. Poleti se je name spravil nemir. Še nikoli nisem po svoji volji česa napisal, večina menda je, kakšno pismo, mnogi celo kakšno pesem, jaz pa nikoli nič. Naenkrat me je spreletelo, da bi lahko pisal.

Nekaj sem moral storiti, nemir je bil prevelik. Kar naenkrat me je spreletelo, da bi lahko začel pisati, po tem, ko se je name spravil nemir, nekaj sem moral storiti, moral sem se držati proč od tega nemira. Pravzaprav še nikoli prej nisem pomislil, da bi lahko pisal. Ne pred tem nemirom. Spet in spet se je nemir spravljal name, predvsem ob večerih, pred tem je bil večer najboljši del dneva, zdaj pa so večeri tako nemirni, tako zelo nemirni. Nečesa sem se moral spomniti in odločil sem se, da bom pisal. Mogoče bo pisanje pomagalo, držalo nemir proč. Ne vem. Ampak ta nemir, ki mu ne pridem do dna, bo mogoče manjši, če bom pisal. Mogoče je lahko vse drugače. V vsakem primeru lahko pisanje zadrži nemir proč za nekaj ur. Ne vem. Kajti ta nemir je nevzdržen, in zato bi napisal ta roman. Tukaj sedim. Sam sem. Tukaj sem. To je ta nemir. Sedim na podstrešju, doma v hiši, in pišem. Zdaj mi ne gre tako slabo, tega s pisanjem romana sem se dobro spomnil, čeprav sem šele na začetku. Nemira se ne da prenašati, zato bom pisal. Tukaj na podstrešju sedim, dve sobi imam zase, in od spodaj slišim svojo mamo. Skozi pod slišim zvok televizije. Pravzaprav mi gre dobro. Imam svojo kitaro. Glasbeni stolp imam, plošče. Imam knjige. Ne prav veliko knjig, pravzaprav, vseeno veliko berem, ampak knjige, ki jih berem, si po večini sposodim v knjižnici. Veliko berem. Svojo mamo slišim hoditi po sobi spodaj. Živim skupaj z mamo, čeprav jih imam več kot trideset. Moja mama ni tako stara. Pravzaprav se imava čisto dobro skupaj, vse moje življenje že živiva skupaj. Poleti sem spet srečal Knuta. Ko sva bila majhna, sva bila s Knutom ves čas skupaj. Iz mene ni kaj prida nastalo. Moja mama. Spodaj

po sobi hodi. Mama dobi vsak mesec socialno podporo, nakupuje in kuha, plačuje stalne stroške, elektriko, telefon, skrbi za red v hiši, pere mi obleke, za večino stvari poskrbi. Iz mene pa nikoli ni nastalo nič. Mogoče mamu to moti, mogoče je ne, pravzaprav je najbrž ne moti, včasih recimo reče, da si moram najti delo, da ne morem samo sedeti na podstrešju in brenkati na neko kitaro, reče, ampak ob tem se malo posmiha, in potem ne vem, ali naj temu, kar govori, verjamem ali ne, poleg tega nekaj že počnem, oziroma sem počel, preden se je name spravil nemir, in sem se odločil, da ne grem več ven, pred tem sem hodil zanjo po nakupih, sekal sem drva, hodil celo zimo po drva, jeseni sem ji pomagal nabirati jagode, k hiši sem prinašal ribe, zgodilo se je tudi, da sem kaj zaslužil, kakšno malo delo tu in tam, in pa, na tak način zaslužim največ, malo igram po plesih. Jaz igram kitaro in nek učitelj iz šole igra harmoniko. Ime mu je Torkjell. Zato sva Torkjellov duet. To je ta nemir, ne morem ga pozabiti. Ampak zdaj ne hodim več ven. Zato tudi ni mogoče, da bi obdržal tiste že tako skromne dohodke, ki sem jih imel prej. Tudi najinemu duetu se slabo piše. V zadnjem času sem zavrnil več koncertov, tudi na vaje nočem. Torkjellov duet. Tako je to. Največ sva igrala na porokah, poleg tega še na tej ali oni veselici. Torkjellov duet. To ime je na plakatih, tako piše, skoraj zmeraj, z rdečim flomastrom. To je ta nemir, in nehal sem hoditi ven. Že dolgo je, kar sem bil nazadnje zunaj. Poleti sem spet srečal Knuta, gotovo ga nisem videl že deset let, poročil se je, dobil dva otroka. Knut in jaz, vedno sva bila skupaj. Skupaj sva se igrala, skupaj sva začela igrati. Knut je postal učitelj glasbe.

Takrat ko sem spet srečal Knuta, se je name spravił nemir. Knut in jaz sva se odločila, da bova ustanovila rock skupino. Knut. Poleti je prišel domov. On in žena, in dve majhni deklici. Dve hčerki ima. Gotovo ga nisem videl vsaj deset let. Vidim ga, kako pleše z eno iz razreda. Knut je postal učitelj glasbe. Poleti je bil doma. Poleti sem srečal Knuta. Takrat se je name spravił nemir. Šel sem po cesti, v knjižnico sem bil namenjen, lep poletni popoldan je bil. Takrat ga vidim, izza ovinka je prišel, takrat vidim, da prihaja Knut. Vidim Knuta. Vidim, da prihaja, izza ovinka. Gotovo ga nisem videl vsaj deset let, in zdaj mi Knut prihaja naproti. Najprej prihaja Knut, in dolgo ga gledam, tako dolgo, se mi zdi, in potem pride neka ženska, s kratkimi črnimi lasmi, rjavimi očmi, v džins jakni, in za njo hodita dva otroka sem in tja po cesti. Vidim, da Knut prihaja, in Knut razmišlja, da ga je to skrbelo, ampak vedel je, da se bo moralo zgoditi, srečati stare znance, moralo se bo, seveda, in jaz pravzaprav izgledam tako kot zmeraj, razmišlja Knut, in potem razmišlja, kaj mi bo rekel, tako dolgo je že, vse, kar sva počela skupaj, ampak kaj bo rekel, nič več nimava skupnega, ampak nekaj mora reči, govoriti, prav to ga je skrbelo, razmišlja Knut, ampak nekoč sva imela veliko skupnih stvari, plese, na katerih sva igrala, punce, in takrat, tista punca, nič ni mislil s tem, jaz sem potem postal tako zadržan, nič resnega, nesporazum samo, na enem plesu je bilo, po tem, ko smo igrali, in kot ponavadi je nekaj punc po plesu ostalo, neumnost, potem sem se čisto spremenil, postal zadržan, nisem več hotel igrati, razmišlja Knut, ampak zdaj je poročen, razmišlja, in tako dolgo je že, kaj naj reče, nekaj mora reči, to ga je

skrbelo, vedel je že, da se bo moralo zgoditi, nekam mora na počitnice, dolge počitnice ima, učitelj je, ne more biti kar doma. Knut razmišlja, da nekako mora skozi to. Vidi me, ko se približujem. Videl sem, kako je Knut prišel izza ovinka, in razmišljam, da je že tako dolgo, kar sem ga videl, toliko let, tako dolgo, in dvignem roko, mu pomaham, in on dvigne roko, pomaha. Oba gledava proč, se približujeva, se ustaviva, in jaz gledam proti Knutu, on gleda proti meni, potem se obrne, gleda proti ženski, ki prihaja za njim, malo počaka, ona pride do naju, otroka pritečeta naprej, se postavita ob meni, me gledata, in jaz začutim, da to ne bo tako težko, kot sem si mislil, lahko da se bo dobro izšlo, to z otroki bo v redu, in gledam deklici, vprašam ju, kaj sta to za eni deklici, in pogledam Knuta.

Kaj sva to za eni deklici, reče ena, in obe se začneta hihitati.

Ja, kot vidiš, smo se razširili, reče Knut, me pogleda, in se zareži z očmi.

Ja, priden si bil, rečem, in Knut zamahne z glavo in reče, da mi mora predstaviti svojo ženo, saj se menda še nisva spoznala, reče, in ona se prismuka naprej, pomoli roko, pove, kako ji je ime, ampak tako tiho, da imena ne slišim. Jaz povem, da sva bila s Knutom v mladosti veliko skupaj, orkester sva imela skupaj, in ona reče, da ji je Knut govoril o meni, a mi ni ime Bård, reče. Knut vskoči in reče, čuj, kako dobro sva se imela.

To so bili časi, ja, rečem.

Ja, reče Knut.

In tam spodaj je še čolnarna, rečem.

Ja, tam sva bila veliko časa, reče Knut.

Skoraj vsak dan, rečem.

Čolnarna še vedno stoji, ja, reče Knut.

Pokimam.

In enako neprepleskana in zapuščena je, kot je zmeraj bila, reče Knut.

Taka bo, dokler se ne bo zrušila, rečem.

Ampak Leitov Svein je mrtev, reče Knut.

Že nekaj let, rečem.

Ta Leitov Svein je bil tudi en posebež, reče Knut.

Škoda, da nista posnela kake plošče, reče Knutova žena.

Knut se zasmеji in tudi jaz se malo zarežim.

Ne, je kar nekaj manjkalo, rečem.

Naokrog po plesih sta igrala? vpraša žena.

Ja, rečem.

Kaj dosti ni bilo, nekaj koncertov pač, reče Knut.

Kaj bomo šli, reče ena od deklic.

Ja, lepo te je bilo spet videti, reče Knut.

Lepo te je bilo spoznati, reče njegova žena.

Zdaj pa moramo iti, reče ena izmed deklic.

Ja, saj gremo, reče Knut.

Zdaj takoj, reče deklica.

Ja, ja, reče Knut, in potem reče, da saj bojo tukaj cele poletne počitnice, najverjetneje, saj menda vem, da je postal učitelj, reče, in se malo zasmеji, in potem reče, da se gotovo kaj slišimo, in jaz pokimam.

Mogoče bi lahko skupaj lovili ribe, rečem.

To počneš, reče.

Malo ob večerih, zunaj v fjordu.

Greš danes zvečer? vpraša.

Računam na to, rečem.

Zdaj pa moraš priti, ati, reče ena izmed deklic.

In pa veselica bo ta vikend, skupaj s Torkjellom bom igral.

S tistim učiteljem z višje stopnje v osnovni?

Pokimam.

Ti se greš še zmeraj to, ja, reče Knut.

Ne prav veliko.

Pridi, no, reče ena od deklic.

Ja, zdaj gremo, reče žena, in mi pokima, jaz pokimam nazaj, in potem si s Knutom rečeva adijo, da se gotovo še srečamo, rečeva, in potem grem naprej po cesti, v knjižnico grem, Knut in njegova družina pa grejo v drugo smer, in Knut razmišlja, da me je seveda, zmeraj je tako, morala tako gledati, in čudno me je bilo spet videti, razmišlja Knut, čeprav sem bil v resnici tak kot zmeraj, nisem se veliko spremenil, skoraj isti, tista punca, takrat, koncerti, tako dolgo je že, ne bi moglo biti prav drugače, zdaj je poročen, razmišlja Knut, jaz počnem, kar sem zmeraj počel, živim doma, malo igram, tak sem, kot sem bil zmeraj, razmišlja Knut, in razmišlja, da on pa je poročen, dve hčerki ima, pred dvema letoma se je poročil. Knut razmišlja, da je vedel, da me bo moral srečati, to ga je skrbelo, razmišlja, ampak nekam morajo na počitnice, dolge poletne počitnice, malo denarja, žena je doma z otrokoma, stroški visoki, mora srečati stare znance, to ga je skrbelo, njegova žena, zakaj me je morala tako gledati, na tak način, razmišlja Knut, in jaz se obrnem, gledam v Knutov hrbet, vidim, kako gre preko ceste, gotovo gre v trgovino, in razmišljam, da je verjetno

zadovoljen, da me je srečal, in da z mano ni bilo tako težko govoriti, zadovoljen, razmišljam, in grem naprej proti knjižnici, a si premislim, pravzaprav si ne bi sposodil knjig, nekako ni pravi dan za to, razmišljam, in potem se obrnem, spet grem proti domu, in razmišljam o tem, da sem spet srečal Knuta, gotovo je že deset let, odkar sva se srečala, čudno ga je bilo spet srečati, razmišljam, pa tudi čudno, da sva se srečala tik nad čolnarno, kjer sva se toliko igrala, ko sva bila majhna, skoraj vsak dan sva bila v čolnarni, veliko let, razmišljam, in hodim naprej proti domu, razmišljam, da bom Knuta in njegovo ženo mogoče spet srečal, tega si ne želim, ne smem, ne zdaj, razmišljam. Proti domu hodim. Knuta sem vprašal, ali bi šel z mano s čolnom, ali bi šel z mano loviti ribe, ampak ni odgovoril, to sem si pravzaprav želel, da mi ne bi odgovoril, da ne bi šel zraven, pravzaprav nisem imel v mislih, da bi šla skupaj loviti, zdelo se mi je samo, da moram vprašati, da je to na mestu, nisem mogel reči adijo, moral sem nekaj predlagati, skovati nekaj, česar si nobeden, to sem prepričan, česar si v resnici nobeden od naju ni želel, tako dolgo je že, kar sva bila skupaj, veliko let, in dolgo se že nisva videla, preden sem, to poletje, videl Knuta priti izza ovinka, najprej Knut, potem žena, potem dve deklici. Že veliko let ga nisem videl, vsaj deset let ne. Neprijetno mi je pač postalo, nisem vedel, kaj bi rekel, vprašal sem, ali bi šla skupaj loviti ribe, ampak Knut ni odgovoril, ker je ena izmed njegovih deklic tako tečnarila, da naj pride, morali so naprej. Zvečer bi šel s čolnom loviti ribe, sem rekel. Če želi, gre lahko z mano, sem rekel. Ni odgovoril, in to je bilo to, kar sva si oba želela. Tega večera, ko sem

bil zunaj na fjordu, se je name spravil nemir. Prijeten pol-
tni večer je bil, toplo je bilo, osvežujoč veter je pihal, in jaz
se odločim, da grem na fjord, odločim se, da bom ribaril na
vlek. V čoln stopim, in odločim se, da bom vlekel tako daleč
ven, da bom lahko videl hišo, kjer živi Knut, medtem ko je
na počitnicah. Knutov oče je mrtev, samo mama je še. Sama
živi v hiši. Ampak zdaj je tam Knut, on in njegova družina.
Vlečem naprej, mimo neprepleskane stare čolnarne, kjer sva
se s Knutom igrala, ko sva bila otroka, in vidim hišo, kjer
živi Knut, belo hišo, zgoraj na hribu. Od hiše navzdol vodi
potka do obrežja. Mogoče me Knut vidi, mogoče bo prišel
dol, se pridružil in lovil na vlek. Ampak kaj naj mu rečem?
Ne sme priti, od tistega je že tako dolgo, in ničesar več si
nimava povedati. Hitro pogledam proč, pospešim, peljem
mimo hiše, kjer živi Knut, in potem s sunkovitim obratom
zavijem, se usmerim proti sredini fjorda, proč od obale,
hitro peljem proč od obale, kolikor zmore moj mali motor,
naprej, in ko sem približno na sredi fjorda, znižam hitrost,
skoraj do konca jo znižam, navijam vrstico, seveda tu zunaj
ni rib, tega niti nisem pričakoval, samo ven sem hotel, da bi
preveril, ali lahko vidim Knuta, ampak pravzaprav niti tega
nisem hotel, navijam vrstico, spet prižgem motor, in po
sredi fjorda vozim naprej, lahko bi šel do otoka, tam pona-
vadi ribarim, eno najboljših mest za ribarjenje tu naokrog
je, poleg tega je lepo tu zunaj, skrito je, v miru se da ribari-
ti, če se zadržuješ na zunanji strani otoka, te z obale ne more
nihče videti, zato, najbrž najbolj zato, rad ribarim za oto-
kom, ni mi všeč, če me ljudje gledajo, nikoli mi ni bilo všeč,
ob fjordu pa je zemlja obdelana, in tam so hiše. Hiše

gledajo proti fjordu. V hišah so ljudje in lahko me vidijo. Sedim na krmi, motor dela, kolikor zmore, in jaz peljem proti otoku, prispel sem, ustavim motor, namestim se za navijanje, za začetek na notranji strani otoka, navijam, ne potegne, danes mogoče ne bo nič z ribami. Ampak večer je lep. Začutim rahel nemir. Ne vem, kaj je to. Nekaj me je prešlo, ne vem, kaj je, ampak čutim nek nemir. Lep večer je. Nežen, topel. Čutim nemir. Nek nemir se je spravil name. Še nikoli ga nisem čutil, in zdaj vidim, da sta zunaj na fjordu dva čolna, ko sem prišel, ju nisem videl. Dva čolna sta zunaj, nekaj metrov narazen. Čolna sta pri miru. Navijam. Eden od čolnov mi prihaja naproti. Nemir narašča. Eden izmed čolnov mi prihaja naproti. Jaz še kar navijam, gledam v drugo smer. Nemir postaja močnejši. Ne bi se rad obrnil. Po zvoku motorja slišim, da se čoln približuje. Moram se obrniti. Obrnem se, in vidim, maha mi, vidim Knutovo ženo, maha mi, vidim Knutovo ženo v plastičnem čolnu, oblečena je v rumen dežni plašč, pod kapuco vidim njen obraz, črne lase, oči, in maha mi, bliže prihaja, hitrost motorja znižuje, zavije ob mojem čolnu, in vpraša, ali sem kaj ujel, in jaz ne vem, kaj bi rekel, zdi se mi, da se je kar naenkrat malo stemnilo, in nemir je kar naenkrat izginil, potegnem se vase, proč moram, in zakaj je zdaj sploh tukaj, sama v plastičnem čolnu, potegnem se vase, a nemir je izginil, najprej sem nemiren, potem miren, njen čoln se približuje, naenkrat se je stemnilo, in vidim, da so hlačnice njenih belih dežnih hlač polne beder, in obrnem se proč, obrnem se proč od nje, in v tistem, pozabil sem navijati, vrvico sem držal čisto pri miru, čisto sem pozabil navijati,

in v tistem potegne, zdrznem se, ribo imam, rečem, da imam ribo, obrnem se proti njej, srečo mi je prinesla, rečem, o nečem moram govoriti, o nečem preprostem, o tem, da je tukaj, o nečem moram govoriti, najprej sem nemiren, ne da bi vedel, zakaj, in potem je Knutova žena naenkrat s čolnom ob mojem, o nečem preprostem moram govoriti, potegnilo je, prvi prijem danes, in obrnem se k njej, mislim, da se smejim, a je prišla, reče, in spet se obrnem, proti premcu, vrvico začnem vleči k sebi, počasi, vlečem vrvico, obrnem se k njej, tako blizu mene je, o nečem moram govoriti, in vprašam, ali je ona kaj ulovila, dobila kakšno ribo, nobena ni niti prišla, reče, in jaz rečem, da so ribe mogoče zdaj prišle na pašo. Nekaj moram reči. Potegnem. Zarežim se. Gledam ribo, lepa velika polenovka. Previden sem, ribo potegnem do premca, vrvico primem čisto spodaj, ribo bom na hitro zavihtel preko premca, riba je v zraku, lepa polenovka je, reče, in evo. Riba tlesne po vodni gladini. Vidim njen rep. Riba plava pol metra pod vodno gladino, tik pod površjem, in potem zamahne z repom. Zaplava navzdol in izgine. Zarežim se. Gledam za ribo, izginila je, in neverjetno mi je odleglo, obrnem se k njej, in se nasmejem. Ona se mi nasmeji. Ugasnila je motor, in njen čoln zanaša proti mojemu, ne vem, zakaj mojega čolna ne zanaša, moj čoln je čisto pri miru. Pogledam navzgor, proti obali, in tam, ob kraju ceste, nekaj metrov od obrežja, tam, ob kraju ceste, vidim Knuta, hitro spet pogledam navzdol, pri miru stoji, skoraj okamenel stoji in gleda proti nama, ob kraju ceste stoji in gleda proti nama. Njen čoln drsi bliže in bliže mojemu, in zdaj opazim, da je čisto ob meni, nekaj ji

moram reči, ne morem biti kar tiho, moram povedati, da Knut stoji na obali, mogoče bi se rad pridružil, mogoče bi tudi on ribaril. Njen čoln je zaneslo čisto do mojega. Knut gleda proti nama.

Ribo si izgubil, reče, in se mi nasmehne.

Lepa polenovka je bila, rečem.

To vsaj pomeni, da ribe tu so, reče ona.

Če ni bila ta edina.

Tudi jaz bom malo poskusila, reče, in se skloni naprej, moram povedati, da Knut stoji ob cesti, razmišljam, ona pobere ribiško palico, in vstane, dvigne palico, in z nerodnim premikom, pojma nima, razmišljam, z nerodnim premikom dvigne palico za sabo, zamahne, in vaba pada v vodo nekaj metrov za njenim čolnom, spet sede, gleda proti meni. Sedla je.

Ne najboljši met, reče, in se previdno zasmeji.

Treba je vaditi, rečem.

Ja, reče.

Nastopi tišina.

Veliko ribariš? vpraša.

Malo poleti, rečem.

Ti je všeč?

Ja –

Spet nastopi tišina, in jaz se obrnem, obrnem se proč od nje, pazim, da ne gledam proti obali, kajti Knut stoji zgoraj ob cesti, čisto nepremično stoji, in gleda proti nama, obrnem se proč, gledam v vodo. Nemir je izginil. Tega ne razumem. Njen čoln je tik ob mojem. Ribariva.

Pa uloviš kaj rib? vpraša.

Ja, tu in tam. Ko mi enkrat uspe, jih ponavadi ulovim veliko, rečem.

Kaj narediš z njimi?

Mama jih vzame in poskrbi zanje.

Skupaj z mamo živiš?

Ja.

A si vedno živel tu?

Ja.

Tudi potuješ ne?

Ne maram potovati.

Ne maraš potovati –

No, mogoče malo –

Zakaj ne?

Eh, rečem.

Nič hudega, reče, in jaz pogledam gor, proti obali, in Knut je še zmeraj tam, nastane tišina, nič ne rečeva, in kar naenkrat zamahne z glavo, z glavo zamahne proti meni, in njena palica se upogiba, ribo imam, vpije, ribo je dobila, zdaj je dobila ribo, dobila ribo, poglej palico, poglej, kako se upogiba, čisto se zvija, reče, s palico opleta, da jo med noge, pod krmo, in navija proti sebi, palica se zvija, ustnice stiska skupaj, in navija, palica se zvija, še bolj se zvija, čisto je zvita, in ona vstane, ni tako visoka, majhna je, vstala je, skloni se naprej, in vpije, da je riba, zdaj jo vidi, lepa polenovka, in navija, riba je v zraku, čez rob čolna, leži v čolnu, in ona se rahlo umakne, stoji in gleda ribo, sede. Slišim, kako riba v čolnu poskakuje, z repom trdo udarja. Stojim v čolnu in gledam njen ulov.

Tole pa ni bilo slabo, rečem.

Največja riba, kar sem jih kdaj ujela, reče.

Dobra, ja, rečem.

Kakšna riba, reče.

Ni slaba, ne.

In to celo polenovka.

Ja.

Kaj naj naredim z njo? vpraša.

Kri ji moraš spustiti, rečem.

Kaj –

Ne smeš pustiti, da je v ribi kri, uniči lahko –

Riba je še živa.

Ja.

Bi ji ti spustil kri zame? vpraša.

Lahko, rečem, in potem jo prosim, da položi polenovko v vedro, ki ga ima v čolnu, vstane, pobere vedro, ribo poskuša dati v vedro, ne da bi se je dotaknila, na koncu se ribe čisto narahlo dotakne z roko, riba zamahne z repom, poskoči, in spolzi v vedro, in ona dvigne vedro, stegne roko, v kateri drži vedro, čez rob čolna, njen čoln je zdaj čisto ob mojem, in jaz se dvignem, primem za ročaj vedra, precej proč od njene roke, in potem njena roka počasi polzi proti moji, se dotakne moje kože, čisto na hitro, in potem roko potegnem k sebi, jaz potegnem vedro v svoj čoln, moral bi povedati, da tam ob cesti stoji Knut in naju gleda, ona ga ni opazila, ne smem gledati tja, razmišljam, in potem polenovko z eno roko stisnem za škrge, palec druge roke potisnem skozi škrge, potegnem, riba opleta, kri brizga, in potem trdo držim, ribo zgrabim za gobec, jo držim čez rob čolna, jo splahnem, potegnem nazaj v čoln, dvignem vedro

čez rob čolna, vedro splahnem, nekaj vode potegnem v čoln, in splahnem kri, ki je prišla na deske. Ribo dam nazaj v vedro in ji vse skupaj vrnem, in njena roka spet polzi proti moji, se dotakne moje kože, sam pri sebi se malo zarežim, ampak ni mi prav jasno, ali se je kože dotaknila za dolgo, za kratko, ne vem čisto točno, a vedro je dobila, in jaz spet sedem. Mogoče se je dotaknila moje kože.

Ogabno je bilo videti, reče.

Jaz sem tega vaju, rečem.

Spet vrže trnek, in jaz bi jo rad vprašal, zakaj Knut ni prišel z njo, ji povedal, da naju gleda, ampak mogoče ji ne smem, razmišljam, mogoče bi bilo kaj takega vprašati nesramno, saj ga je morala opaziti, razmišljam.

Ponavadi loviš tu okrog otoka? vpraša.

Ja, rečem, in pogledam gor, pogledam proti obali, in tam, spodaj na obrežju, na eni od skal, tik pred sabo, na skali na obrežju, vidim Knuta, ki v morje meče majhne kamenčke. To je vendar Knut, ki sedi tam, navzdol gleda, po obrežju, po morju, gleda proti nama. Knut sedi na obrežju, proti svoji ženi gleda, in njegova žena je sama v čolnu, in ta čoln je čisto ob mojem. Pogledam dol. Previdno pogledam proti Knutovi ženi, ampak ona si daje opravlja z ribarjenjem, ni opazila Knuta, ki sedi na obrežju, na skali. Zaposlena je z ribarjenjem. V morje gleda. Knut sedi na obali, to mora biti Knut, razmišljam. Knutova žena se obrne, me pogleda.

Mislim, da tu ni več rib, reče.

Ne odgovorim, ne pogledam gor.

Gotovo je bila samo tista ena. Najprej si jo ti ujel, in ko si jo izgubil, je prišla pri meni.

Knutova žena se mi nasmehe, in jaz previdno pogledam gor, previdno pogledam nazaj, proti obali, ampak njen pogled ne sledi mojemu, in Knut še zmeraj sedi tam.

Ne vem, mislim, da bi moral počasi domov, rečem, in si začnem meti roke.

Saj si pravkar prišel.

Ampak saj ni rib.

Jaz že nekaj časa lovim, reče.

Ne odgovorim.

Pa saj so ribe, reče.

Gledam dol v čoln.

Saj lahko še malo loviš, lepo je imeti družbo, reče.

Ne odgovorim.

Na otok bi šla, reče.

Ne, rečem.

Pač, tudi ti bi, reče, in vstane, stoji v čolnu, vrvico navije, sede na konec čolna, požene motor, in že je na poti proti otoku, vidim njen rumeni dežni plašč, vidim motor, obrnem se, hitro, in vidim Knuta, ki sedi na skali na obrežju, proti meni gleda, in spet se obrnem, poženem motor, pospešiti moram, moram ji povedati, da Knut sedi na obrežju in čaka, še pospešiti, zagnal sem motor, sledim Knutovi ženi, proti otoku pelje, zavira, ugasne motor, gre naprej po čolnu, pripravlja se, da bo prijela skalo in ustavila, peljem za njo, zavijem ob njen čoln, ugasnem motor, propeler dvignem iz morja, ustavim dotok goriva, stopim naprej, primem skalo, s sabo potegnem vrv, skočim na kamenje na obrežju, in pogledam proti obali, in Knut še zmeraj stoji tam, zdaj je vstal, tam stoji, na obrežju, pri miru stoji, jaz splezam po

gladkih skalah, poiščem drevo, čoln privežem k drevesu, in Knutova žena je sedla na skale, kolena je potegnila pod brado, roke je sklenila okrog nog, zdaj bi že morala opaziti Knuta, razmišljam, vrv leži za njo, stopim do nje, rečem, da lahko njen čoln privežem, vzamem vrv, njen čoln privežem, privežem ga k drevesu, h kateremu je privezan moj čoln. Zarežim se. Pogledam proti obali, in tam stoji Knut. Knutova žena me pogleda, vpraša, čemu se smejim. Rečem, da se ne smejim. Nekaj se režim, reče. Vprašam, ali bi šla malo po otoku, pokima, in jaz začnem plezati po skalah, priplezam gor do mahovnega dela, skoraj ves otok je prekrit z mahom, vse polno grmovja je, nekaj dreves, nekaj kamnitih zidov, in na drugi strani, strani, ki je obrnjena navzven, stran od obale, proti širšemu delu fjorda, tam, na zunanji strani, je lep zaliv. Ona prihaja za mano. Jaz hodim pred njo. Za mano pride, in reče, naj počakam. Ustavim se.

Prvič sem na otoku, reče.

Ja, rečem.

Si pogosto tu? vpraša.

Skoraj nikoli.

Si že kdaj bil?

Ja, rečem, in grem naprej po mahu, ne obrnem se, nočem se obrniti, in tudi ona se ne obrne, naprej gleda, hodi, mogoče se ne bi rada obrnila. Povem ji, da greva lahko do zaliva, najlepši del otoka je, zaliv je na drugi strani otoka, zaliv je obrnjen stran od fjorda, in ona reče, da lahko, rade volje, vseeno ji je, samo da je na otoku. Hodiva preko otoka, tacava po mahu, prijemava za grmičevje, se spustiva proti obrežju, slediva obrežju. Na kratkem odseku je peščena

plaža. Tam se ustavi, Knutova žena, in s konico čevlja riše po pesku. Stojim in gledam. Lep poletni večer je, topel večer, in Knutova žena je oblečena v dežna oblačila, bele gumijaste hlače, rumen dežni plašč. Črne lase ima in rjave oči. Nikoli še nisem govoril z njo, in hodiva proti obrežju, čez čeri, čez nekaj z mahom poraslih vzpetin, in že vidiva zaliv, zdaj moram povedati, da Knut stoji na obali, razmišljam, moram povedati. Knutova žena se mi nasmeji.

Ne govoriš veliko, reče.

Ne.

Ljudje iz teh krajev so menda takšni, reče.

Ponavadi, ja.

Celo poletje bom tukaj, reče.

Si pravkar prišla?

Ja, reče, in opazim, da jaz rečem ti, ne vi, in ona reče jaz, ne mi, in moram ji povedati, da Knut stoji tam, na obali, dolgo že stoji tam, mogoče bi se nama rad pridružil, ne vem, moram ji povedati.

Ja, pred nekaj dnevi smo prišli, reče.

Ampak kdaj prej si že bila tu?

Ja, velikokrat, reče.

Nastane tišina.

Ampak še nikoli te nisem videla, reče.

Doma se zadržujem.

Zase se držiš?

Ja, precej.

Zakaj pa?

Ne vem.

Malo se je treba družiti, reče.

Skomignem.

Najraje si torej sam?

Mislim, da.

Ti si čuden, reče.

Nastopi tišina.

Čuden tip si, reče, in prideva do zaliva, sedeva, sediva in ne rečeva nič, čisto tiho je, počasi se začne temniti, tema se spušča, in jaz se ne morem znebiti misli, da Knut stoji na obrežju, najprej je stal ob cesti, potem je šel dol do obrežja, kar tam je bil, nepremičen, zelo sem pazil, da se najina pogleda ne bi srečala, mogoče je opazil, da sem ga videl, ne vem, in kar naenkrat, iznenada, precej močnejše kot večer prej, čisto jasno, je prišel nemir, zasidral se mi je v telo, boleti me začenja v levi roki, v prstih, ščipa, nekaj me je prešlo, temni se, bolj in bolj se temni, in gledam proti Knutovi ženi, in ona me gleda, in naenkrat opazim njene oči, in vem, čisto iznenada, da ji ne morem povedati, da Knut stoji na obrežju, to ne gre, ne vem, zakaj, ampak to ne gre. Nemir je zdaj velik. Odločim se, da moram domov, to ji povem, in ona pokima. Greva nazaj do čolnov. Knuta ne vidim več. Zaženeva čolna. Jaz vozim prvi, ona pelje za mano. Po fjordu, proti domu. Naravnost naprej gledam, tiho je, stemnilo se je. Hrup motorjev. Domov. In potem nekdo zakliče. Klic. Nemir. Še nikoli nisem čutil takega nemira, in nekdo kliče. Zmanjšam hitrost, zavijem. Knutova žena stori enako. Pogledam naokrog, pogledam proti obali. Knut. Na majhnem polotoku, tik za nama, vidim Knuta, vpije, z rokami maha, vpije, sprašuje, ali se bi lahko peljal z nama do doma. Obrnem čoln, vozim proti polotoku. Knut

na polotoku sede. Smeji se, menda naju je opazil, reče, in se smeji. Ne vem, kaj bi rekel. Knutova žena pride do obale, zdravo, reče, in da ga je lepo videti.

Ribo sem ujela, reče.

Bo jutri za kosilo, reče Knut.

Lepa polenovka, reče.

Daj, da vidim, reče Knut, in vstane, stopi dol do vode, in Knutova žena mu pokaže ribo, on reče, da je riba lepa, ravno prav velika, jutri jo bojo imeli za kosilo, reče, dobra bo, reče, danes jo lahko posolijo, rahlo soljena polenovka jutri, to bo dobro, sveža rahlo soljena polenovka. Knut gre čez polotok, do mojega čolna.

Si ti kaj ujel, reče, in pogleda v moj čoln.

Zmajem z glavo.

Ujel je ribo, ki jo je izgubil, reče ona.

Ja, imel sem jo nad vodo, skoraj čez premec, in potem je ušla, rečem.

Morala je biti ogromna riba?

Dobra, ja, rečem.

Gotovo je bila riba, ki sem jo jaz ujela, reče Knutova žena.

Polenovka je bila?

Ja, rečem.

Enake velikosti?

Pokimam.

Drug ob drugem sva lovila, najprej je on ulovil ribo, ki jo je izgubil, in takoj zatem sem ulovila ribo jaz, reče.

Gotovo isto, reče Knut.

Polenovke niso v jatah, rečem.

Ne ti ne polenovke niste, reče Knut.

Zdaj si pa nesramen, reče Knutova žena, in se zasmeji, in Knut mi reče, da se najprej ne vidiva najmanj deset let, čeprav je velikokrat tukaj, in potem, kar naenkrat, se vidiva dvakrat istega dne, in jaz pokimam, rečem, da je čudno, in ne vem, kaj bi rekel, kajti Knut je vendar stal na obali, zgoraj ob cesti, dol do obrežja je šel, videl sem ga, in on je videl mene, videl je, da sem ga videl, in potem sva se Knutova žena in jaz odpeljala do otoka. Knut je ostal na obrežju. Potem zakliče. Ko se vračava, je Knut na polotoku, in vpije. Gledam Knuta, v ženin čoln stopi, gre do motorja, jo prosi, naj gre naprej, in sede. Zažene motor.

Čas je, da jo spravim domov, reče, obrnjen k meni.

Ja, rečem.

Vedno rečeš ja, mi reče njegova žena, in jaz pokimam, nič ne rečem, to je tako čudno, in ta nemir, ta ogromni nemir, temni se, in njene oči, njene oči so vsepovsod, po nebu, po fjordu, in ta nemir, še nikoli prej ga nisem čutil. Njene oči.

Ja, domov bo treba, reče Knut.

Potem se pa dobro imejte, rečem, in čoln s Knutom in njegovo ženo je že na poti, proč od obale, in jaz moram zagnati svoj motor, moram slediti, priti domov. Vendar ne zaženem motorja. Obstal sem ob obali, ob polotoku, gotovo sem obstal za kakšno uro, in ves čas sem čutil ta nemir, nemir, ki ga nisem čutil še nikoli prej, in potem zaženem motor, po fjordu peljem, v bližini polotoka, tam ostanem in lovim ribe, nekaj rib ulovim, in potem, ko se je že resnično stemnilo, ko se je veter ohladil, sem zagnal motor, se odpeljal domov. Ves čas je bil ta nemir z mano, ta nemir, ki se

je tako iznenada spravil name, in vsepovsod so bile njene oči. Knutova žena je. Prišel sem domov, in zdaj pišem, vsak večer, sedim in pišem. Ta nemir me ne pusti pri miru. Zato pišem. Moram proč od tega nemira. Poleti sem spet srečal Knuta, vsaj deset let ga nisem videl, in name se je spravil nemir. Zato pišem. Nemiru bi se rad približal, mu prišel do živega. Zmeraj sva bila skupaj, Knut in jaz. Vsak dan. Knut je odšel, za njim sem zavpil, ampak on je kar šel. Srečal sem Knutovo ženo. To je bilo istega dne, kot sem spet srečal Knuta. Knuta nisem videl vsaj deset let, zdaj je poročen, dva otroka ima. Knut pleše z eno iz razreda. Tistega dne se je name spravil nemir, kasneje je bil samo še večji in večji. Knutova žena. Sedim in pišem, nemir moram držati proč. Rumen dežni plašč. Ne hodim več ven. Moja mama.